

СПИСАНИЕ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ“, БРОЙ 3/2021

РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКУВАНИТЕ СТАТИИ В БРОЯ

ЕКСПЕРТНО МНЕНИЕ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РЕКОНВАЛЕСЦЕНТНА ПЛАЗМА ПРИ БОЛНИ С COVID-19

М. Тодорова

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна
Филиал Шумен

Резюме. Пандемията от COVID-19 се оказва предизвикателство на новото съвремие пред здравните системи на всяка от засегнатите страни. През декември 2019г., с възникването на болестта, започва и изпитание на различни видове терапии. Очакванията са, че една от най-ефективните противовирусни терапии е лечението с плазма от преболедувал COVID-19. Изследване ефективността от лечение с реконвалесцентна плазма има решаващо значение за утвърждаването му, като иновативен терапевтичен подход. **Целта** на настоящето изследване е да се проучи и анализира ефективността на лечението с реконвалесцентна плазма, прилагана при пациенти с COVID – 19 в регион Шумен, хоспитализирани през първото тримесечие на 2021 г. **Материали и методи:** Проучването е осъществено чрез изработен собствен инструментариум. Анкетната карта за преболедувал COVID-19, съдържаща 18 въпроса, от които 15 закрити и 3 открити. Анкетна карта за медицински сестри, участващи в процеса на осигуряване и прилагане на реконвалесцентна плазма със 16 въпроса, 3 от които са отворени. Обхванати са преболедувал COVID – 19, на възраст от 18 до 63 години, в регион Шумен (n=175). Анкетирани са медицински сестри са работещи в здравни структури в регион Шумен, които прилагат реконвалесцентна плазма при лечение на COVID болни (n=106). Анкетирани са дали информирано съгласие за участие в проучването. Проучена е медицинската документация на пациенти, при които е прилагана реконвалесцентна плазма през първото тримесечие на 2021г. (n 276). Проведено е дълбочинно интервю с 9 експерти, организиращи дейностите по осигуряване на реконвалесцентна плазма и прилагането ѝ при пациенти с COVID-19 в регион Шумен. Проучването е направено в периода 10.06.2021 г. - 02.08.2021 г. Получените данни са обработени чрез статистически пакет SPSS for Windows версия 19.0.0. За изработване на графиките е използван Microsoft Office Excel 2010. **Резултати и обсъждане:** В проведеното проучване установихме, че при 1/3 от анкетирани е прилагана реконвалесцентна плазма, като част от терапията (33%). Реконвалесцентна плазма е прилагана в различен момент от протичането на заболяването, като най-често това са 8-мия и 9-ия ден от изява на клинична симптоматика. При пациенти без придружаващи заболявания изходът от хоспитализацията е предимно без ограничения във физическата активност, докато при пациенти с придружаващи заболявания често настъпва смърт.

Ключови думи: COVID-19, пациент, реконвалесцентна плазма

EXPERT OPINION FOR THE USE OF CONVALESCENT PLASMA IN PATIENTS WITH COVID-19

M. Todorova

“Prof. Dr. Paraskev Stoyanov” Medical University – Varna,
Shumen Affiliate

Summary. *The COVID-19 pandemic has proved to be a new challenge to the health systems of the countries affected. In December 2019, with the onset of the disease, the trial of various types of therapies began. It has been expected that one of the most effective antiviral therapies is the treatment with plasma from former COVID-19 patients. Studying the effectiveness of convalescent plasma treatment is crucial for its recognition as an innovative therapeutic approach. The aim of the present study was to investigate and analyze the effectiveness of convalescent plasma treatment administered to patients with COVID-19 in the Shumen region, hospitalized in the first quarter of 2021. Materials and methods: The study was conducted using our own tools: a questionnaire for the former COVID-19 patients, containing 18 questions (15 closed and 3 open) and a questionnaire for the nurses involved in the process of providing and applying convalescent plasma, containing 16 questions (3 of which were open). The study included former COVID-19 patients, aged 18 to 63 years, from the Shumen region (n=175). The surveyed nurses worked at health institutions in the Shumen region, using convalescent plasma in the treatment of COVID patients (n=106). All respondents gave informed consent to participate in the survey. The medical documentation of the patients who had received convalescent plasma in the first quarter of 2021 was studied (n=276). An in-depth interview was conducted with 9 experts organizing the activities for providing convalescent plasma and its administration to COVID-19 patients in the Shumen region. The survey was conducted in the period 10/06/2021 – 02/08/2021. The obtained data were processed with the SPSS statistical package for Windows, version 19.0.0. Microsoft Office Excel 2010 was used for making the graphs. Results and discussion: The conducted study has found that 1/3 of the respondents received convalescent plasma as part of the therapy (33%). Convalescent plasma was administered at different times during the course of the disease, most often on the 8th and 9th day from the appearance of clinical symptoms. In the patients without concomitant diseases, the clinical outcome was mostly without restrictions in the physical activity, while in the patients with concomitant diseases, it was often fatal.*

Key words: COVID-19, patient, convalescent plasma

НАГЛАСИ НА СТУДЕНТИ-МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ ЗА ОКАЗВАНЕ НА ГРИЖИ ЗА БОЛНИ С ПСИХИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

И. Стамболова, Н. Манолова, М. Пилаева

Катедра „Здравни грижи“ към ФОЗ на Медицински университет – София

Резюме. *В статията се разглеждат сериозните проблеми на психиатричните здравни грижи в България. Цел: Да се установи нагласата на студенти от специалност „Медицинска сестра“ от Факултета по обществено здраве „Проф. д-р Ц. Воденичаров, дмн“ на Медицински университет –София за работа в болнични и извънболнични*

структури за психиатрични грижи. **Материали и методи:** Проучването е осъществено с 89 студенти от трети курс, които са преминали обучение и изпит по „Сестрински грижи за болни с психични заболявания” през м. юни 2021 г. Проучването е анонимно. Изработена е специално за целта анкетна карта с отворени и затворени въпроси. Използвани са документален, социологически и статистически методи. Обработката на резултатите е осъществена с SPSS 19. **Резултати:** Установява се, че след лекционния курс на обучение студентите се чувстват теоретично подготвени, но повече от половината посочват, че не биха работили в тази сфера. Въпреки това, те имат променено отношение към тези болни и близките им – проявяват повече разбиране, състрадание и емпатия. **Заключение:** Необходима е цялостна здравна политика (обхващаща и медицинските сестри!), която да осигури грижа за психичното здраве на българите. Медицинските лица, заети в сферата на психиатричната помощ е необходимо да бъдат мотивирани, за да предпочетат да работят там.

Ключови думи : психиатрична помощ, медицински сестри, нагласи

NURSING STUDENTS' ATTITUDES TO PROVIDING CARE FOR PATIENTS WITH MENTAL DISEASES

I. Stambolova, N. Manolova, M. Pilaeva

Department of Health Care, Faculty of Public Health, Medical University – Sofia

Summary. The article examines the serious problems of psychiatric health care in Bulgaria. **Aim:** To reveal the attitudes of Nursing students from the Faculty of Public Health at “Prof. Dr. Ts. Vodenicharov”, Medical University - Sofia to work in inpatient and outpatient structures for psychiatric care. **Materials and methods:** A survey was conducted among 89 third-year students who passed the training and exam in "Nursing care for patients with mental diseases" in June 2021. The survey was anonymous. A questionnaire with open and closed questions was made especially for this purpose. Documentary, sociological and statistical methods were used. The processing of the results was carried out with the SPSS 19. **Results:** It has been found that after the lecture course, the students feel theoretically prepared, but more than half indicate that they would not work in this field. However, their attitudes towards these patients and their relatives have undergone changes showing more understanding, compassion and empathy. **Conclusion:** A comprehensive health policy (including in Nursing) for providing care to patients with mental diseases in Bulgaria, is needed. Medical professionals need to be motivated to choose to work in the field of psychiatric care.

Key words: psychiatric care, nurses, attitudes

УСЛОЖНЕНИЯ СЛЕД МОЗЪЧЕН ИНСУЛТ И РОЛЯ НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА ПАЦИЕНТА

П. Димитрова-Чиликова

Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов” - Варна,
Филиал Сливен

Резюме. Инсултът е най-честата причина за инвалидизация сред възрастното население над 60 години, като броят на страдащите от инсулт в Европа се очаква да нарасне с около 30% за периода 2000-2025 г. Съответно ще нарасне и броят на оцелелите след инсулт, които живеят с остатъчни нарушения. Наред с двигателните дефицити, поведенческите, когнитивните и емоционалните последици от инсулта обуславят забележително разнообразие в клиничната изява и възстановителният курс на пациентите. **Цел:** Да се обобщят и представят усложненията след преживян мозъчен инсулт и възможностите за подобряване качеството на живот. **Резултати и обсъждане:** След инсулт много пациенти са лишени от възможността да се движат, да говорят, да работят, да контактуват, чувстват се безпомощни и зависими. Голяма част от прекаралите инсулт се възстановяват и напълно възвръщат интелектуалните си способности. Може да са налице затруднения в двигателната активност, речта, зрението. Най-тежко при инсулт е чувството за безпомощност, загубата на контрол над собственото тяло, непълноценният начин на живот, които трябва да бъдат превъзмогнати. За преодоляването на последиците от инсулта е необходим мултидисциплинарен екип от специалисти, сред които и медицинска сестра. **Заключение:** Съвременната медицинска сестра освен клинична дейност, изпълнява промотивни и профилактични дейности, специфични грижи при хронично болни, възрастни хора и терминално болни. Здравните грижи включват и консултиране, психологическа подкрепа, комуникация, здравно възпитание, обучение на пациента и семейството му. Медицинската сестра, притежаваща знания за здраве и болест, може да подпомогне планирането на дейности, които да подобрят качеството на живот на пациентите, да подпомогне адаптацията им, да окаже психологическа подкрепа за приемане на последиците и ограниченията от болестта.

Ключови думи: мозъчен инсулт, усложнения, интегрирани здравни и социални грижи, координационен център

COMPLICATIONS AFTER STROKE AND THE ROLE OF THE NURSE IN IMPROVING THE PATIENT'S QUALITY OF LIFE

P. Dimitrova-Chilikova

“Prof. Dr. Paraskev Stoyanov” Medical University - Varna, Sliven Affiliate

Summary. Stroke is the most common cause of disability among the adult population over the age of 60, with the number of stroke victims in Europe expected to increase by around 30% between 2000 and 2025. The number of stroke survivors with residual disorders will increase accordingly. Along with motor deficits, behavioral, cognitive and emotional consequences of stroke determine a remarkable diversity in the clinical manifestations and the recovery course of the patients. **Aim:** To summarize and present the complications after a stroke and the opportunities to improve the patient's quality of life. **Results and discussion:** After a stroke, many patients are deprived of the ability to move, talk, work, communicate, feel helpless and dependent. Many stroke survivors recover and fully regain their intellectual abilities. There may be difficulties in motor activity, speech, vision. The most severe to withstand is the feeling of helplessness, the loss of control over one's own body, the defective lifestyle that must be overcome. A multidisciplinary team of specialists, including a nurse, is needed to overcome the effects of a stroke. **Conclusion:** The modern nurse, in addition to clinical activities, performs promotional and preventive activities, specific care for the chronically ill, the elderly and the

terminally ill. Health care also includes counseling, psychological support, communication, health education, training of the patient and his/her family. A nurse with knowledge of health and disease can help in planning the activities to improve patient's quality of life, assist patient's adaptation and provide psychological support for accepting the consequences and limitations of the disease.

Key words: *stroke, complications, integrated health and social care, coordination center*

ПАТРОНАЖНИТЕ АКУШЕРСКИ ГРИЖИ В СЪВРЕМЕННОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Р. Лалева, В. Димитрова

Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна
ФОЗ, Катедра „Здравни грижи“

Резюме. *В много развити страни е разпространена и много добре приета практиката с провеждане на домашен патронаж от акушерка след раждане [5]. В България само личният лекар на новороденото има задължение да осъществи домашно посещение след изписване от лечебното заведение на майката и бебето. Домашното посещение след раждане е естествено продължение на подкрепата и грижата за родилата жената, а консултирането на жени е традиционна функция на акушерката [1, 2].* **Целта** *на настоящото проучване е да се установи мнението на бременни, родилки и акушерки от Североизточна България относно необходимостта от домашен патронаж в съвременното здравеопазване.* **Материал и методи:** *Проучено е мнението на 578 бременни и родили жени и 94 акушерки от Североизточна България чрез пряка, анонимна анкета в периода септември 2020 г. - март 2021 г. Приложени са следните методи: документален, социологически – анкетен, статистически и графичен анализ.* **Резултати:** *Значителен дял от анкетираните са на мнение, че домашният патронаж има място в съвременното медицинско наблюдение (76,6% до 81,9%). Двете групи анкетиранни пациенти показват повишен интерес (бременни - 75,5%, родили жени 79,1%), като споделят че ще имат нужда от акушерска подкрепа в дома след раждането. Мнозинството от анкетираните приемат идеята за консултация с акушерка по телефона (бременни - 77%, родили жени - 78%).* **Изводи:** *Установен е завишен интерес на анкетираните към възможността за осъществяване на акушерско наблюдение в дома след раждането. Най-предпочитана форма за постнатални грижи е домашния патронаж, независимо от образованието и възрастта на анкетираните. Училището за родители е утвърдена форма за обучение на бременни, но данните показват изключително нисък интерес към нея.*

Ключови думи: *акушерка, домашен патронаж, бременни и родили жени*

THE PATRONAGE OBSTETRIC CARE IN MODERN HEALTHCARE

R. Laleva, V. Dimitrova

Medical University – Varna „Prof. Dr. P. Stoyanov“
FPH, Department of Healthcare

Abstract. *In many developed countries, the practice of home patronage by a midwife after childbirth is widespread and very well accepted [5]. In Bulgaria, only the personal physician of the newborn is entitled to 1 home visit after discharge from the hospital of the mother and baby. Home visits after childbirth are a natural continuation of the support and care of the woman who gave birth, and counseling women is a traditional function of the midwife [1, 2]. **The aim** of the present study is to establish the opinion of pregnant, postpartum women and midwives from northeastern Bulgaria on the need for home patronage in modern health care. **Material and methods:** The opinion of 578 pregnant and postpartum women and 94 midwives from Northeast Bulgaria was studied through a direct, anonymous survey in the period September 2020 - March 2021. The following methods are applied: documentary, sociological - survey, statistical and graphical analysis. **Results:** A relatively large share (76.6% to 81.9%) of the respondents are of the opinion that home patronage (care) has a place in modern medical supervision. Increased interest is shown by the two groups of respondents (75.5% and 79.1%) pregnant and postpartum women who believe that they will need obstetric support at home after childbirth. A very large share of the surveyed pregnant and postpartum women (77% and 78%) accept the idea of consulting a midwife by phone. **Conclusions:** Increased interest of the respondents in the possibility of obstetric monitoring at home after birth has been established; The most preferred form of postnatal care is home care, regardless of the education and age of the respondents; The school for parents is an established form of education for pregnant women, but the data show extremely low interest in it.*

Key words: *midwife, home patronage, pregnant and postpartum women*

ЗА ВАКСИНИТЕ ЕДНА ГОДИНА СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПАНДЕМИЯТА

Д. Константинова¹, Ю. Георгиева²

^{1, 2} Катедра „Здравни грижи“, ФОЗЗГ, Русенски университет „Ангел Кънчев“

Резюме: *На 11 март 2020 г. Световната здравна организация (СЗО) обяви пандемия от COVID-19 и наред с всички ограничителни мерки, прилагани за спиране и ликвидиране на епидемиите по места, в България бяха приложени и конкретни противоепидемични медицински дейности – болнично осигуряване, лечение и превенция срещу COVID-19. Според СЗО ваксинацията срещу COVID-19 има главна ключова роля за запазване на човешкия живот, ограничаване на пандемията и не на последно място - защита на здравните системи и помощ за икономическото възстановяване на засегнатите държави. **Целта** на настоящото проучване е да се анализира и установи готовността и очакванията от прилаганата ваксина срещу COVID-19 на подлежащи целеви групи население в Област Русе. **Материал и методи:** Проведено е анонимно анкетно проучване в Област Русе на 220 лица в периода януари – май 2021. В изследването са използвани документален метод и социологически метод. **Резултати и обсъждане:***

Проучването предоставя данни относно готовността за превенция чрез ваксиниране на лицата, работещи в сферата на здравеопазването (медицински специалисти и немедицински персонал); в сферата на образованието (педагогически и непедигогически персонал) и лицата пряко участващи в организирането и провеждането на парламентарните избори в областта. **Заключение:** Ваксините срещу COVID-19, прилагани към този момент, остават най-добрата алтернатива за високо ниво на защита срещу тежкото протичане на заболяването и висок леталитет.

Ключови думи: пандемия, превенция, ваксинация

FOR VACCINES ONE YEAR AFTER THE BEGINNING OF THE PANDEMIC

D. Konstantinova¹, Y. Georgieva²

1, 2 Department of Health Care, PHC, "Angel Kanchev" University of Ruse

Abstract. On March 11 2020, the World Health Organization (WHO) declared a COVID-19 pandemic and along with all restrictive measures applied to stop and eradicate epidemics, in Bulgaria specific anti-epidemic medical activities were implemented – activities such as hospital insurance, treatment and prevention against COVID-19. According to the WHO, vaccination against COVID-19 plays a key role in saving lives, reducing the pandemic and, last but not least, protecting health systems and helping the economic recovery of the countries affected. **The aim** of the present study is to analyze and establish the readiness and expectations for the administered vaccine against COVID-19 to eligible target populations in Ruse district. **Material and methods:** During the period January - May 2021 an anonymous survey of 220 people was conducted in the district of Ruse. Documentary and sociological methods were used in the study. **Results and discussion:** The study provides data on the readiness for prevention by vaccinating people working in the field of health care (medical professionals and non-medical staff); in the field of education (pedagogical and non-pedagogical staff) and the people directly involved in the organization and conduct of the parliamentary elections in the district. **Conclusion:** The COVID-19 vaccines currently administered remain the best alternative for a high level of protection against severe illness and high mortality.

Key words: pandemic, prevention, vaccination

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И РЕШЕНИЯ ПРЕД МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ И АКУШЕРКИТЕ В УСЛОВИЯТА НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

С. Тончева, Т. Евтимова

Филиал Шумен при МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ - Варна

Резюме. Подготвените в България медицински сестри и акушерки са част от модерното сестринство. Направени са успешни стъпки за развитие на професиите, но има и много нерешени въпроси и предизвикателства пред здравните професионалисти – развитие на лидерството и автономните практики в интерес на обществото.

Материал и методи. Проучено е мнението на студенти от специалностите във Филаил Шумен на Медицински университет – Варна (трети и четвърти курс) относно нагласите им за прилагане на дигитални технологии в обслужването на пациенти в домашни условия. **Резултатите** очертават тенденции към необходимост от балансиран подход, отчитащ особеностите в предоставяне на здравни грижи, както и бариерите, затрудняващи въвеждането на нови идеи и практики заради сложното преплитане на социални, икономически, етични и психологически фактори. Дигиталната трансформация е безспорна глобална тенденция, засягаща обществения живот, включително и здравеопазването. На тази тенденция се възлагат надежди, свързани с повишаването на качеството на медицинската помощ, на нейната достъпност и икономическа ефективност.

Ключови думи: медицински сестри, акушерки, нагласи, дигитализация, здравни грижи в домовете

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR NURSES AND MIDWIVES IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

S. Toncheva, T. Evtimova

Shumen Affiliate to MU “Prof. Dr. P. Stoyanov” – Varna

Abstract. The nurses and midwives trained in Bulgaria are part of modern nursing. Successful steps have been taken for the prosperity of the professions but there are also a number of unresolved issues and challenges for healthcare professionals– leadership development, autonomous practice in favor of the society. **Material and methods.** The opinion of students from the specialties in Shumen Branch of the Medical University - Varna (third and fourth year) on their attitudes to the application of digital technologies in the care of patients at home was studied. **The results** outline the trends towards the demand for a balanced approach, considering the specifics in the provision of healthcare as well as the barriers hindering the application of new ideas and practices due to the complex interweaving of social, economic, ethical and psychological factors. Digital transformation is undoubtedly a global trend that affects social life including healthcare. That trend is a great source of optimism with regard to enhancing the quality of medical care, its accessibility and economic effectiveness.

Key words: nurses, midwives, attitudes, digitalization, home health care

ПРАКТИЧЕСКИ МЕРКИ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА В КОМПЛЕКСНИЯ ПОДХОД ПРИ ОКАЗВАНЕ НА ГРИЖИ ЗА ПАЦИЕНТИ С МНОЖЕСТВЕНА СКЛЕРОЗА В ИЗВЪНБОЛНИЧНАТА ПОМОЩ

В. Станева

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна
Катедра „ Логопедия и медицинска педагогика“

Резюме. Множествената склероза (МС) е хронично и инвалидизиращо заболяване. МС е сред най-често срещаните причини за сериозно физическо увреждане при

възрастни в трудоспособна възраст. Хората с МС обикновено развиват симптоми в края на 20-те години от живота си, имат зрителни и сетивни нарушения, слабост в крайниците, проблеми с походката. **Цел:** Да се проучат потребностите от обучение на пациенти с МС и специализираща подготовка на медицински сестри и на тази база да се разработят Модел за обучителен център за медицински сестри, обслужващи тези пациенти и Алгоритъм за комплексни сестрински дейности. **Материали и методи:** Приложени са социологически метод, който включва документален и анкетен метод; дълбочинно интервю и статистически метод за обработка и анализ на получените данни, медико – статистически метод, включващ дескриптивна статистика, тестване на хипотези чрез параметричен анализ и графичен анализ. В проучването е изследвано мнението на 238 респонденти, разпределени в 3 групи: 88 пациенти с диагностицирана МС; 50 лекари – общопрактикуващи; 50 невролози от извънболничната помощ 50 медицински сестри от извънболничната помощ. **Резултати и обсъждане:** Резултатите от анкетното проучване показват, че анкетираните пациенти имат потребност от комплексни грижи предоставени от СЗГ специализирани в областта на МС. Лекарите подкрепят идеята за продължаващо обучение на медицинските сестри от извънболничната помощ, както и необходимостта от дългосрочни комплексни грижи насочени към пациенти с МС. Анкетираните медицински сестри подкрепят необходимостта от изработване на алгоритми за комплексни сестрински грижи насочени към пациенти с хронични заболявания, както и комплексния подход при планиране на грижите. **Изводи:** Потвърдена е нуждата на пациентите с МС от информация, от разнообразна специализирана помощ, като категорично е изтъкната необходимостта от комплексни грижи. Предложеният Модел на обучителен център за специализирана подготовка на професионалисти по здравни грижи за комплексни медико-социални грижи за пациенти с МС са мотивирани в резултат на извършеното проучване цели и очаквани ползи, включва свързаните с осигуряване на учебния процес и с реализацията на обучените медицински сестри, структури и институции.

Ключови думи : множествена склероза (МС), специалисти по здравни грижи (СЗГ), Модел за обучителен център, Алгоритъм за комплексни сестрински дейности

PRACTICAL MEASURES INVOLVING THE NURSING STAFF IN THE COMPREHENSIVE APPROACH OF NURSING CARE IN OUTPATIENT ENVIRONMENT FOR PATIENTS WITH MULTIPLE SCLEROSIS

V. Staneva

Medical University „Prof. Dr. Paraskev Stoyanov“ – Varna
Department of Logopedics and Medical Pedagogy

Abstract. Multiple sclerosis (MS) is a chronic and debilitating disease. MS is one of the most common causes of serious physical impairment in working age adults. People with MS usually develop symptoms in their late 20s, such as visual and sensory disorders, weakness in their limbs, difficulties maintaining their gait. **The aim:** To research the need to educate the patients with MS, as well the specialised training of the Nursing staff to serve as a base to develop a Model for a “Training Centre” for Nurses caring for these patients and an Algorithm for complex Nursing activities. **Materials and Methods:** A sociological method is applied, which includes a survey and documentary method; in-depth interview and statistical method

*for processing and analysis of the data obtained, medical - statistical method including descriptive statistics; testing hypotheses through parametric analysis and graphical analysis. The study examined the opinion of 238 respondents, divided into 4 groups: 88 patients diagnosed with MS; 50 Doctors General Practitioners; 50 Doctors Specialist Neurologists; 50 outpatient Nurses. **Results and discussion:** The results show that the surveyed patients need comprehensive care provided by SZG specialized in the field of MS. Doctors support the idea of continued education of outpatient Nurses, as well as the need for long-term comprehensive care for patients with MS. The surveyed Nurses also express the need for developing algorithms for complex Nursing care for patients with chronic diseases, as well as a comprehensive approach to care planning. **Conclusions:** It has been confirmed MS patients do require information and various specialised care. Further, the need for comprehensive approach in the caring of MS patients has been categorically emphasized. The proposed Model of a Training Centre for specialized training of health care professionals, has been motivated based on the results of the study, its goals and expected benefits inclusive but not limited to providing the learning process and implementation of trained and experienced nurses, the relevant structures and institutions involved in the process.*

***Key words:** MS (Multiple sclerosis), SZG (Health Care Specialists), Training centre model, Algorithm for complex Nursing activities*